

Marek Stępniaak

Rola rodziny i zrzeszeń katolickich w tworzeniu kapitału społecznego

Łódzkie Studia Teologiczne 25/1, 125-126

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bożego⁴⁹. Formacja religijna proponowana zrzeszeniom bardzo wyraźnie prezentuje model Kościoła – wspólnoty, a osoby, które odbyły taką formację częściej niż inni katolicy postrzegają wspólnotowy wymiar życia Kościoła. Działalność zrzeszeń katolickich powinna stać się zatem integralnym elementem duszpasterstwa parafialnego. Ich aktywność znacząco może się przyczynić do pogłębienia życia chrześcijańskiego, wiedzy religijnej, uaktywnienia apostołskiego katolików świeckich, a przez to do budowania kapitału społecznego.

5. ZAKOŃCZENIE

Przedstawienie, w pewnym zarysie, problematyki wkładu rodzin i zrzeszeń katolickich w tworzenie kapitału społecznego zostało oparte na źródłach socjologicznych, ukazujących istotę i rolę kapitału społecznego w funkcjonowaniu współczesnych społeczeństw, a także na źródłach teologicznych, do których zaliczyć należy nauczanie papieży zawarte w najnowszych dokumentach. Kapitał społeczny można uznać za istotny element dobra wspólnego, niezbędnego do integralnego rozwoju osoby ludzkiej oraz różnych form ludzkich społeczności, począwszy od rodziny aż po społeczeństwo globalne. Wydaje się, że w perspektywie sporów o etyczne podstawy życia społecznego podjęcie tej problematyki jest szczególnie aktualne. Analiza socjologiczna wskazuje jednoznacznie na potrzebę określonych wartości, norm i wzorów zachowań, także religijnych, w prawidłowym funkcjonowaniu społeczeństwa. Refleksja teologiczna proponuje system wartości, norm i zachowań wynikający z Dekalogu, Ewangelii oraz prawa naturalnego. Centralne miejsce tym systemie zajmuje godność osoby ludzkiej w wymiarze naturalnym i nadprzyrodzonym oraz wynikające z niej prawa człowieka.

Przedstawione w niniejszym artykule problematyka wymaga dalszych analiz. Wydaje się, że szczególnie interesujące byłyby analizy ukazujące wpływ innych form życia religijnego na tworzenie się kapitału społecznego, np. edukacji katolickiej, rozumianej jako formacja intelektualna, moralna i duchowa, czy też wybranych wymiarów religijności, np. wspólnotowego, ukazującego siłę i formy związku wiernych ze wspólnotą Kościoła, a także moralnego, opisującego zgodność faktycznych zachowań z wartościami i normami religijnymi. Jeśli „wiera jest dobrem wspólnym”, to badanie jej wpływu na życie społeczne jest dziś szczególnie potrzebne i aktualne.

BIBLIOGRAFIA

- Baranowski P., Sztudynger J.J., *Rodzinny kapitał społeczny a wzrost gospodarecy – analiza dla Polski i 15 krajów Unii Europejskiej*, *Annales* 14 (2011), nr 1, 157–170.
 Dylus A., *Kapitał społeczny święt religijnych*, *Annales* 10 (2007), nr 1, 199–209.

⁴⁹ Por. W. Świątkiewicz, *Kościelna tożsamość*, w: *Kościół katolicki na początku trzeciego tysiąclecia w opinii Polaków*, red. W. Zdaniewicz, S. Zaręba, Warszawa: Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC, 2004, 131.

- Mariański J., *Religia w społeczeństwie ponowoczesnym*, Warszawa: Oficyna Naukowa 2010.
- Mazurek F.J., *Godność osoby ludzkiej podstawą praw człowieka*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2001.
- Mazurek F.J., *Katolicka nauka społeczna – status metodologiczny i główne obszary problemowe*, w: *Katolicka nauka społeczna. Podstawowe zagadnienia z życia społecznego i politycznego*, red. S. Fel, J. Kupny, Katowice: Księgarnia św. Jacka 2007, 11–30.
- Rak-Młynarska E., *Kapitał społeczny*, w: *Słownik społeczny*, red. B. Szlachta, Kraków: Wydawnictwo WAM 2004, 497–504.
- Sztaudynger J.J., *Rodzinny kapitał społeczny a wzrost gospodarczy w Polsce*, *Annales* 10 (2009), nr 1, 225–244.
- Sztompka P., *Zaufanie. Fundament społeczeństwa*, Kraków: Wydawnictwo Znak 2007.
- Un développement humain integral. La pensée sociale de Benoit XVI dans l'Encyclique Caritas in veritate*, Namur: Edition Fidelité 2010.

THE ROLE OF FAMILY AND CATHOLIC ASSOCIATIONS IN THE FORMATION OF SOCIAL CAPITAL

Summary

The place of Christianity in social life is presently described in the relation of contemporary states to the Catholic Church and religious communities, current European models of legal solutions and to the protection of freedom of religion as the basic human right. Ideological presuppositions hinder a fair discussion both on the part of the supporters of individualistic-liberal ideology as well as the collective one. The first ideology perceives religion as a threat to human freedom, the other one negates a supernatural dimension of human existence, defining religion as one of the factors of social alienation.

The influence of contemporary postmodernism is significant. The ideology inspires politics of some European states which are driven by secularity that is interpreted in a particular way; its aim is to reduce religion only to a private sphere and finally to eliminate it from public life. Christianity is perceived as an alien element which does not fit with contemporary culture and pluralistic social life. However, Christianity is still an essential element of individual national cultures, it is confessed and practiced, though its expression may vary, while secularization is a strong trend in European societies.

Christians are actively present in social life and they contribute to social development though the witness of their faith, family communities and though organizations, associations, communities, religious movements, educational facilities of various levels, institutions. In this way Christians form social capital which is important for the society.

Therefore it seems fitting to pose a question about the importance of Catholic associations in the formation of social capital. As Catholic associations base their activity on Christian values and their members affirm principles of Christian morality one can ask also about the significance of Christianity in social life and its impact on the formation of social capital.

Key words: Christian religion, social life, individualistic and liberal ideology, collectivistic ideology, postmodernism, secularization, social capital, Catholic associations